

ЦЕНТР
ЕКОНОМІЧНОЇ
СТРАТЕГІЇ

UK International
Development
Partnership | Progress | Prosperity

Дата: 20 серпня 2026

Автори: Команда ЦЕС

Огляд економіки у серпня

Спеціальна тема: Море в облозі: як Україні зберегти експорт?

Головне

Головне

- **Секторальний аналіз:** У липні енергосистема пройшла пік літньої спеки без відключень, урожай був високим, а настрої бізнесу та споживачів поліпшилися. Однак, у серпні економічна активність сповільнилася через серію російських атак на виробничі потужності й логістичну інфраструктуру, блокування портів та обмеження ЄС на експорт сталі.
- **Монетарний сектор:** У липні 2026 року інфляція прискорилося до 7,7% р/р із 7,2% у червні та становила 0,3% м/м. НБУ підвищив облікову ставку до 15,5%. Новий прогноз НБУ передбачає інфляцію на рівні 10% та облікову ставку 16% на кінець 2026 року. Частину валютних обмежень для населення було пом'якшено.
- **Фіскальний сектор:** У липні недовиконання податкових надходжень повністю нівелювало перевиконання за I півріччя. Видатки також відстали від плану через недостатні запозичення та гранти. Більшість допомоги ЄС можна спрямовувати лише на озброєння, тоді як на нову систему виплат військовим бракує 108 млрд грн, тож восени бюджет доведеться переглядати.
- **Спеціальна тема:** Блокування портів може коштувати Україні до 30 млн т агропродовольчого експорту. Частково пом'якшити втрати можуть переорієнтація вантажів на альтернативні маршрути та державна підтримка виробників.

Детальніше – у звіті нижче.

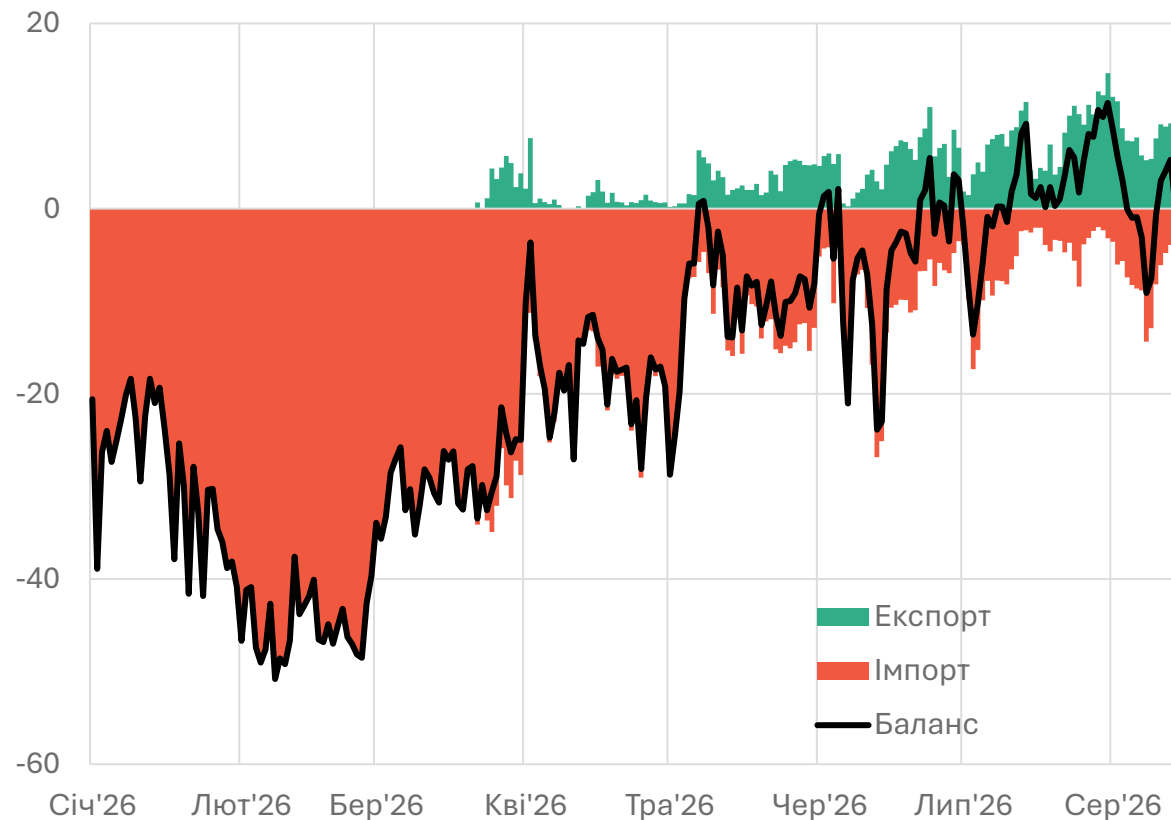

Галузевий аналіз

Енергосистема пройшла пік спеки без відключень

У липні Україна вперше з вересня 2025 року стала нетто-експортером електроенергії

Український комерційний експорт та імпорту е/е, ГВт·год

Джерело: ENTSO-E.

Енергосистема залишалася збалансованою завдяки стабільній генерації, сезонно високій сонячній генерації, плановим ремонтам і помірному імпорту. У липні експорт зріс на 51% м/м до 233 ГВт·год, а імпорту скоротився на 41% м/м до 175 ГВт·год.

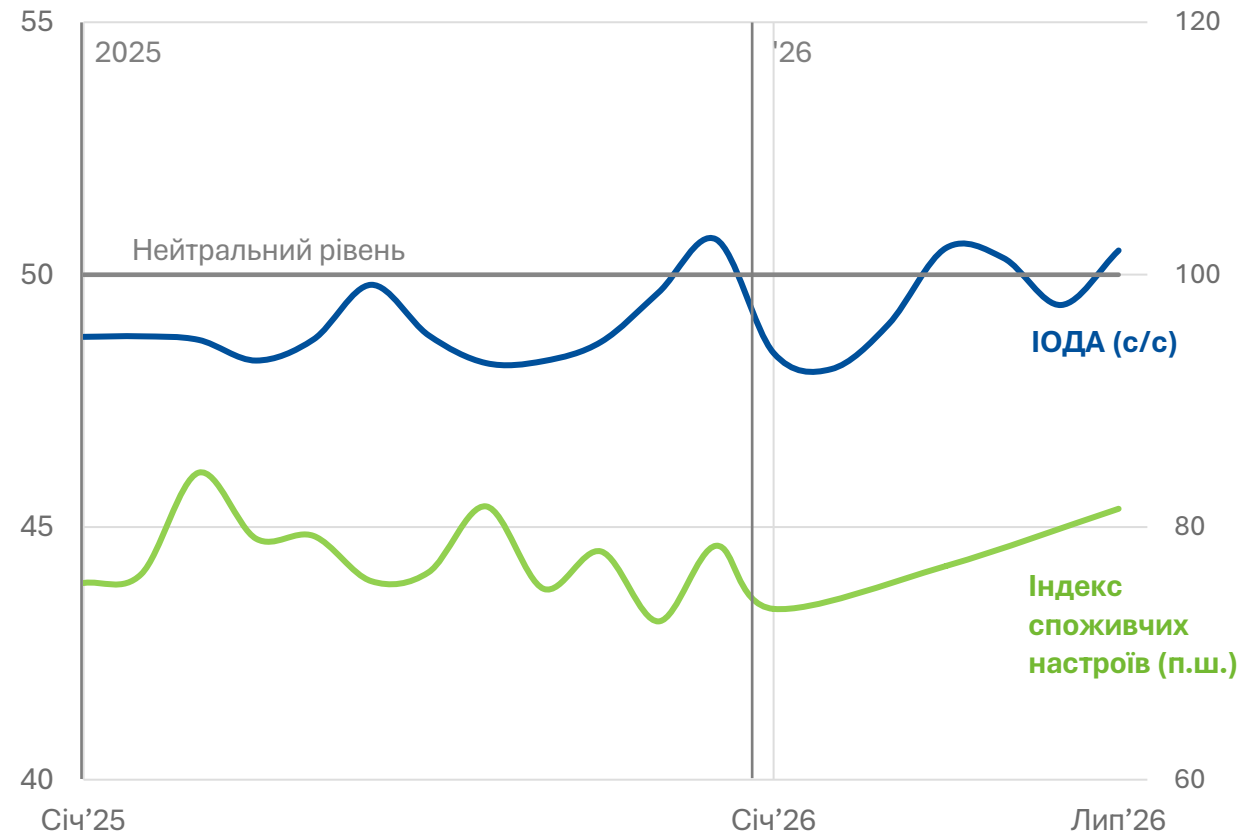
Підготовка до зими триває: запаси газу сягнули майже 14 млрд куб. м, що відповідає урядовому плану. **Ціль – відновити щонайменше 8 ГВт генерації та додати 0,8 ГВт нової розподіленої газової генерації.** У серпні ЄС надав €30 млн Фонду підтримки енергетики, а партнери поставили щонайменше 250 т енергетичного обладнання.

Водночас дефіцит фінансування енергосектору становить €650 млн, за словами прем'єр-міністра.

У липні економічна активність пожвавилася

Поліпшилися настрої бізнесу та споживачів

Показники ділових та споживчих настроїв

Джерело: НБУ, InfoSapiens.

Індекс очікувань ділової активності (ІОДА) у липні зріс до 50,5 з урахуванням сезонності, повернувшись у зону зростання трохи вище нейтральних 50 пунктів. Нескоригований ІОДА дещо знизився, але також залишився вище 50.

Стабільна ситуація в енергетиці, стійкий споживчий попит і міжнародна фінансова допомога підтримали поліпшення настроїв.

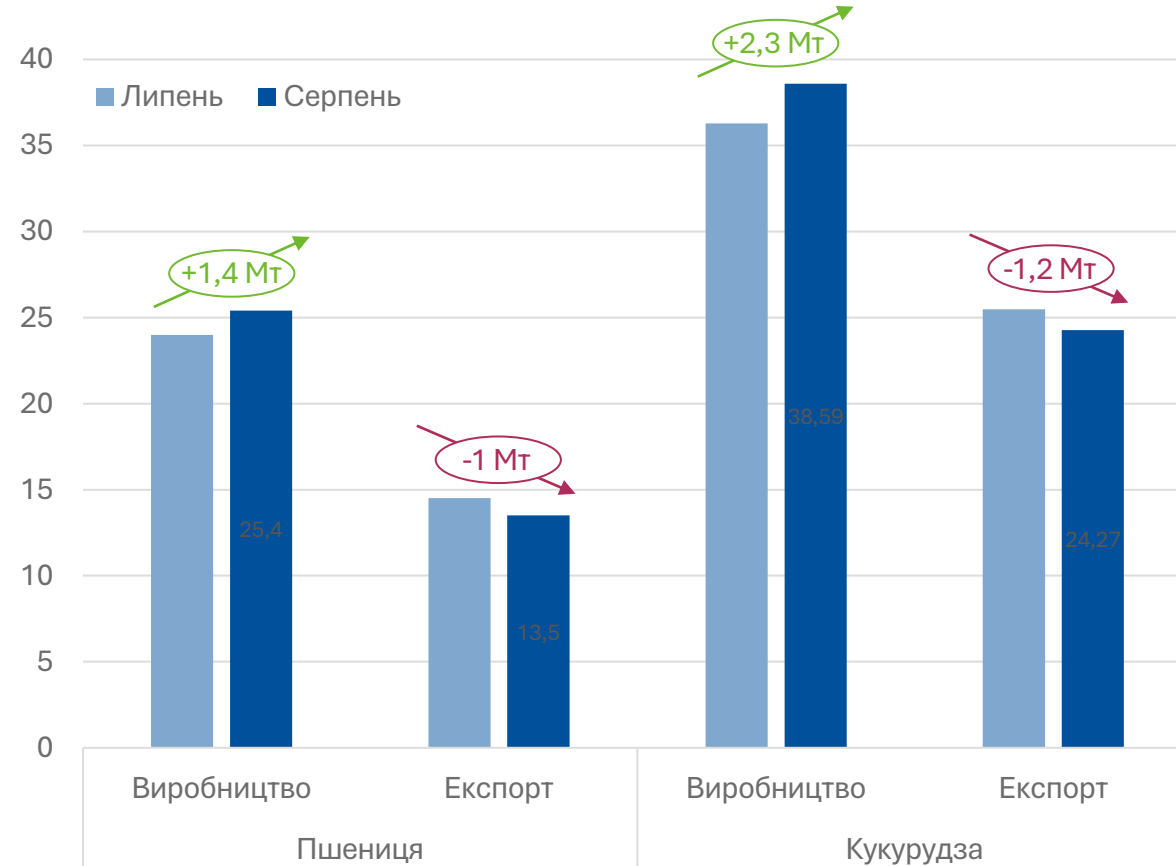
Індекс споживчих настроїв зріс до 81,5 у липні з 76,9 у квітні, що вказує на стійкий споживчий попит.

Фіскальний стимул, підсилений міжнародною допомогою, також підтримував економічну активність. **За оцінкою ІЕД, реальний ВВП у липні зріс на 1,3% р/р — це найвищий темп у 2026 році.**

Цього року очікується високий урожай

USDA підвищило прогноз урожаю

Виробництво та експорт України

Джерело: USDA.

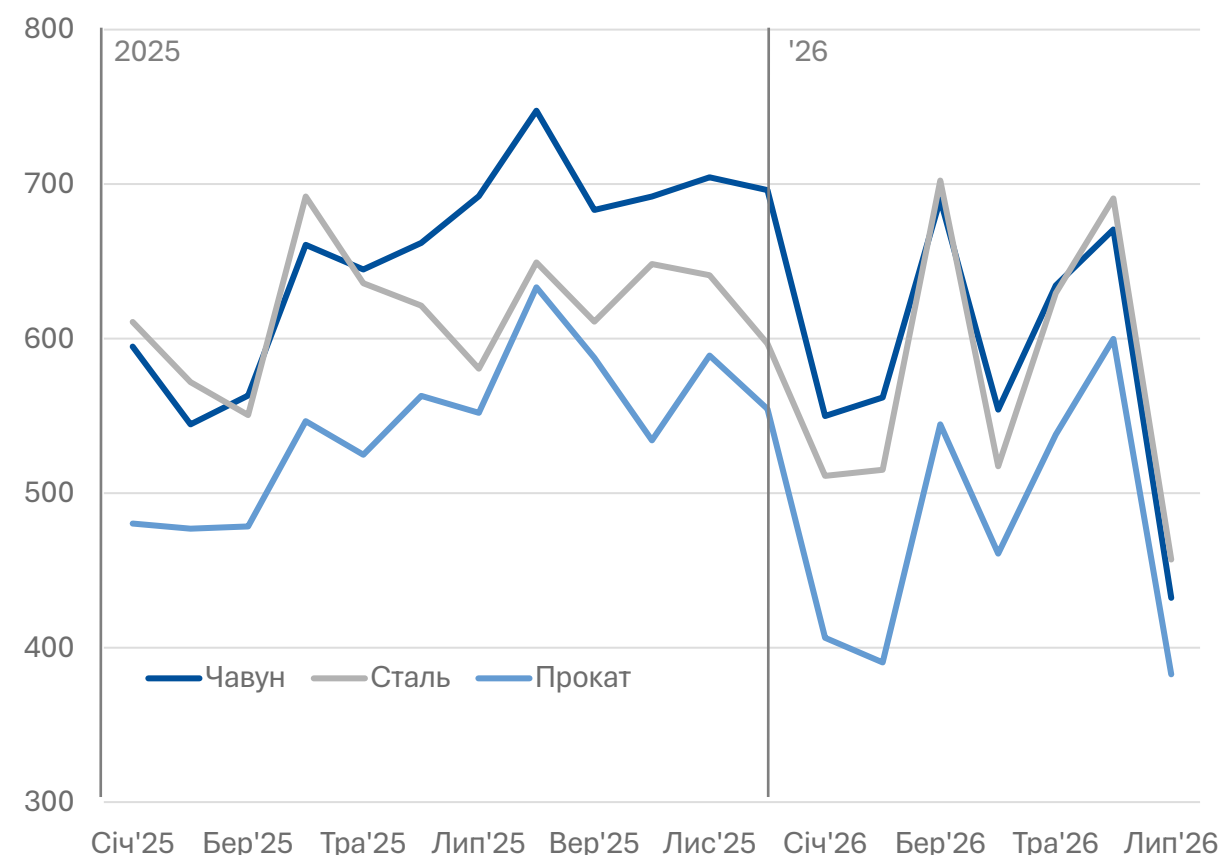
Збирання озимих у липні–серпні тривало високими темпами. Сприятлива погода й достатня вологість підвищили врожайність: станом на 17 серпня врожайність ріпаку була на 12% вищою р/р, зернових – на 17%. Уже зібрано майже 31 млн т зернових (+24% р/р).

USDA підвищило прогноз урожаю пшениці та кукурудзи в Україні у 2026/27 МР до 25,4 млн т та 38,6 млн т відповідно. Водночас після зупинки експорту через порти Великої Одеси 23 липня USDA знизило прогноз експорту.

Металургійне виробництво скоротилося у липні

Закриті порти та експортні квоти спричинили спад у металургії

Виробництво основної продукції чорної металургії, тис. метричних тонн

Джерело: Укрметалургпром.

У липні металургійне виробництво скоротилося на 34-36% м/м через зупинку морського експорту, квоти ЄС на імпорту української сталі та вимоги СВМ. Після закриття морських шляхів Ferrexpo і Metinvest зупинили роботу гірничо-збагачувальних підприємств. Серпневі обстріли найбільших металургійних комбінатів змусили Arcelor скоротити виробництво, а «Запоріжсталь» повністю зупинити роботу.

Останні обстріли суттєво вдарили по промисловості, логістиці й транспорту. У липні-серпні пошкоджень зазнали 20 великих підприємств; 5 серпня у Київській області було знищено 10 складів. «Укрзалізниця» повідомила про зростання кількості пошкоджених локомотивів, а «Нафтогаз» — про 13 ударів по газовидобувних об'єктах за попередній тиждень.

Більшість економіки залишається під ризиком подальших втрат. За нашою оцінкою, 8 західних областей, де рідко оголошують загрозу балістики, забезпечують лише 22% ВВП.

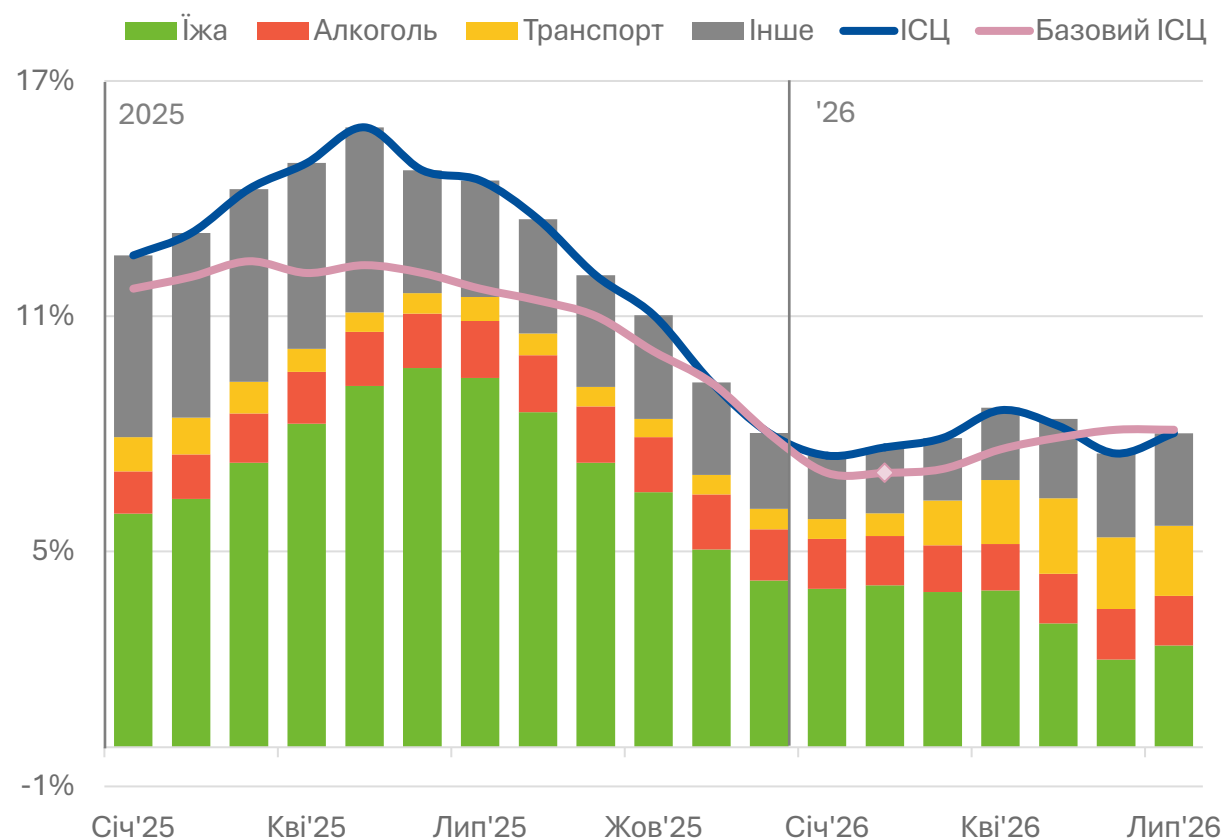

Монетарний сектор

У липні інфляція знову прискорилася

Ціни на продукти продовжили знижуватися, але повільнішими темпами

Декомпозиція індексу споживчих цін (ІСЦ, інфляція), р/р, %

Джерело: НБУ, розрахунки та візуалізація ЦЕС.

- У липні інфляція прискорилася до 7,7% р/р із 7,2% у червні; ціни зросли на 0,3% м/м.
- Продукти дешевшали другий місяць поспіль — передусім яйця, овочі, м'ясо та зернові. **Водночас зниження на 0,2% м/м було меншим, ніж у червні.**
- Подорожчали окремі продукти — зокрема фрукти, риба та молоко.
- Тарифи на водопостачання й водовідведення у липні різко зросли на 31,9% та 29,8% відповідно, додавши 0,4 п.п. до інфляції.
- Атаки на Велику Одесу, що вплинуть на вартість імпорту, та знищення складських потужностей бізнесу **підштовхуватимуть інфляцію в найближчі місяці.**

НБУ підвищив облікову ставку до 15,5%

Неочікуване підвищення на 0,5 п.п. зумовлене стійким інфляційним тиском

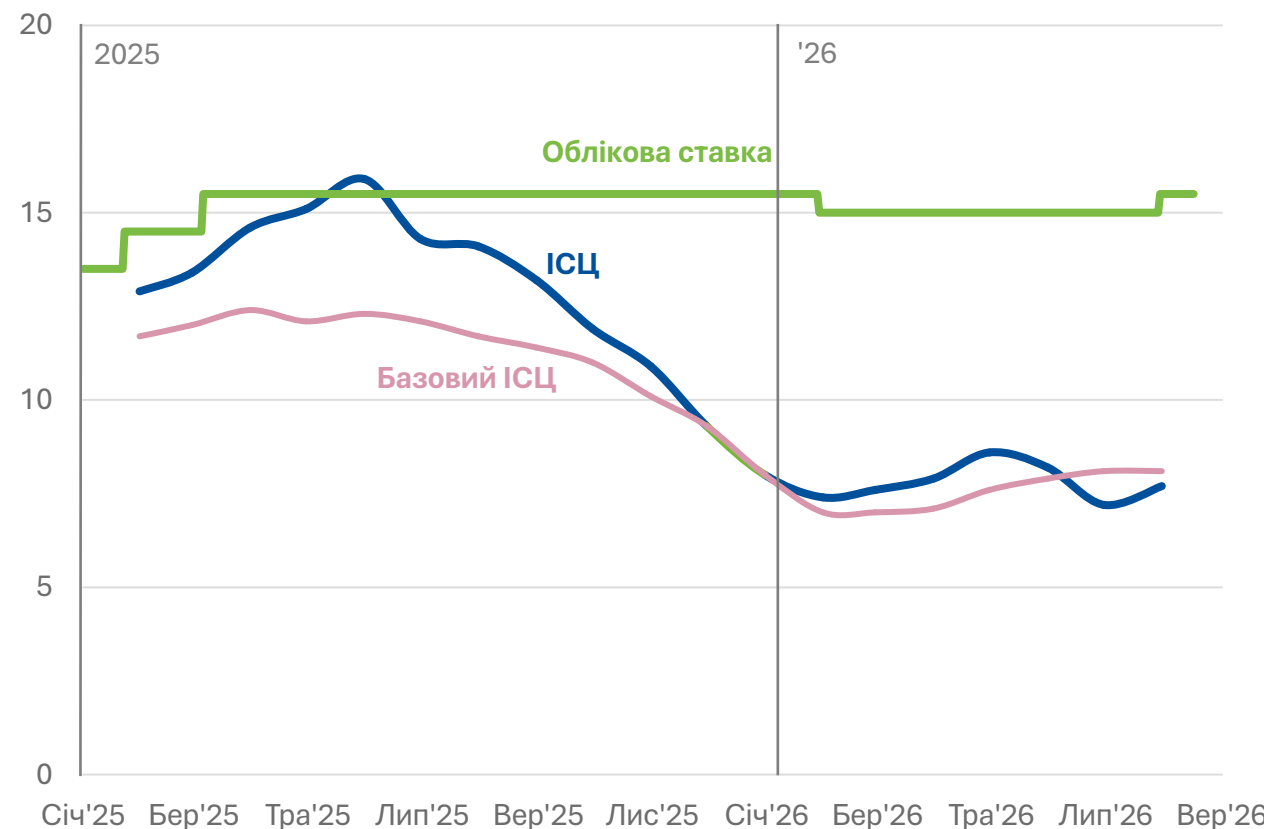
Висока пропозиція продовольства в останні місяці **тимчасово сповільнила інфляцію**.

Водночас базовий ІСЦ, що виключає найволатильніші компоненти, у червні та липні зростає швидше за загальний ІСЦ.

Це вказує, що, попри періоди дезінфляції, **базовий інфляційний тиск з боку логістичних та енергетичних витрат зберігається**.

Водночас інфляція суттєво нижча, ніж у 2025 році, коли масштаби пошкоджень енергетичної інфраструктури були більшими.

ІСЦ (інфляція), базовий ІСЦ, облікова ставка, %

Джерело: НБУ, розрахунки та візуалізація ЦЕС.

Інфляція сягне 10% наприкінці року

Новий прогноз НБУ передбачає вищу інфляцію та облікову ставку

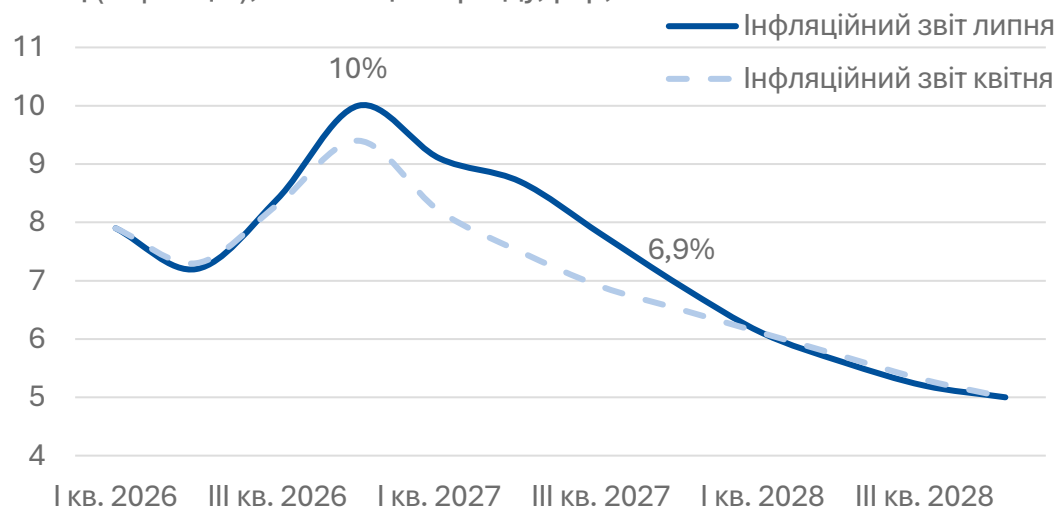
Прогноз інфляції на кінець 2026 року **підвищено з 9,4% до 10%**.

Очікується, що **фіскальні стимули, а також тривалий вплив вищих цін на пальне та девальвації гривні** призведуть до зростання цін.

Через високу інфляцію НБУ планує **підвищити облікову ставку до 16% наприкінці 2026 - на початку 2027 року**.

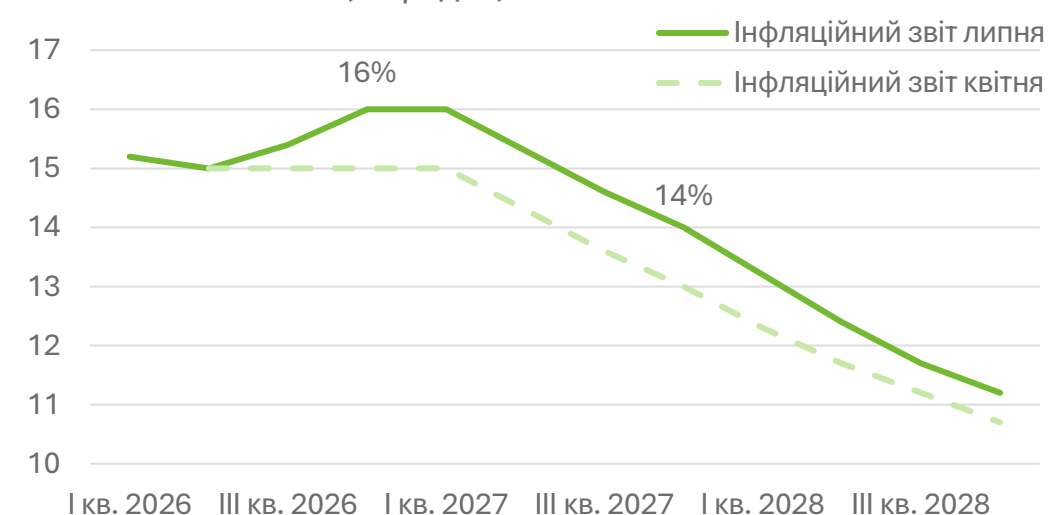
Раніше ставка мала залишатися на рівні 15% до II кв. 2027 року, але НБУ вже відхилився від цієї траєкторії.

ІСЦ (інфляція), на кінець періоду, р/р, %

Джерело: НБУ.

Облікова ставка НБУ, середня, %

Джерело: НБУ.

У серпні пом'якшили низку валютних обмежень

Лібералізація стосується домогосподарств і бізнесу

Безготівковий обмін валюти

Ліміти **збільшилися в чотири рази** з 50 тис грн до **200 тис грн на місяць**

Перекази за кордон з рахунків у гривні

Ліміт **подвоєно** зі 100 тис грн до **200 тис грн на місяць**

Зняття готівки з валютних рахунків

Ліміт **подвоєно** зі 100 тис грн до **200 тис грн на місяць** як в Україні, так і за кордоном

Новий «додатковий» ліміт для бізнесу

Формується за рахунок **прямих пожертв** підрозділам ЗСУ, підтверджених аудитом

Очікується, що лібералізація не вплине на міжнародні резерви.
За прогнозом НБУ, вони зростуть до \$69,7 млрд.

Фіскальний сектор

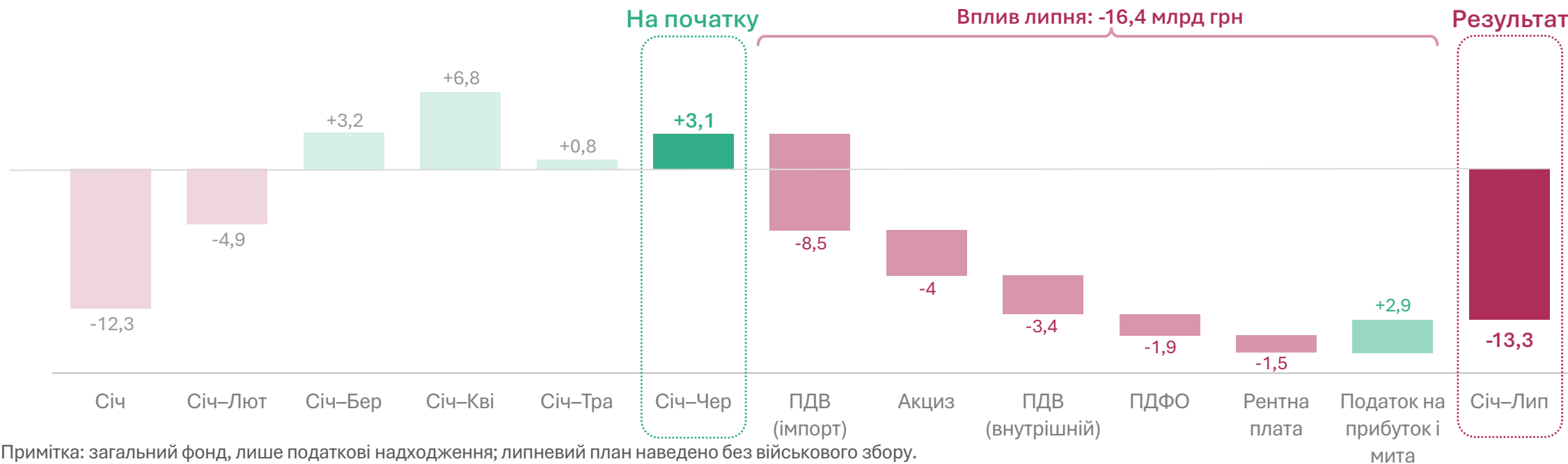
Податкові надходження після перевиконання впали нижче плану

У липні план недовиконано за п'ятьма податками, найбільше – з імпортного ПДВ.

Наприкінці липня сукупні податкові надходження були на **13,3 млрд грн** нижчими за план, наприкінці червня вони ще перевищували план на 3,1 млрд грн. У березні-червні виконання становило 100-101% плану.

Імпортний ПДВ пояснює половину розриву. Оподатковуваний імпорт скоротився до \$6,8 млрд. Акцизи недоотримали 4 млрд грн через зміцнення гривні та нульову ставку на дизель для армії, внутрішній ПДВ — 3,4 млрд грн через рекордні відшкодування.

Кумулятивне відхилення від плану, млрд грн

Примітка: загальний фонд, лише податкові надходження; липневий план наведено без військового збору.

Джерела: Державна казначейська служба, Міністерство фінансів, VoxUkraine, розрахунки ЦЕС.

Жодна категорія видатків не виконала піврічний план

Проблема не у видатках, а в нестачі надходжень: запозичення й гранти нижчі за план

Загальний фонд: виконання плану за I півріччя, %

Примітка: спеціальний фонд не враховано – його річний план збільшили у червні.

Джерела: Державна казначейська служба (січень–червень 2026, загальний фонд), Міністерство фінансів, VoxUkraine.

Червень став місяцем із найбільшими видатками у 2026 році. Держава витратила 575 млрд грн з обох фондів. Воєнні видатки становили 64% загальної суми, або 368 млрд грн.

У I півріччі видатки загального фонду виконано лише на 91% плану. 211 млрд грн, передбачених бюджетом, не було витрачено. Видатки на оборону були на 135 млрд грн нижчими за план I півріччя.

У липні відставання запозичень від плану зросло. У I півріччі вони становили 65% плану, а наприкінці липня — 59%, або 608 млрд грн. З них 309 млрд грн — зовнішні запозичення.

У липні грантові надходження припинилися. Їхній обсяг залишився на рівні 570 млрд грн, як і наприкінці червня. Заплановані на липень 90 млрд грн не надійшли, що збільшило відставання від плану.

Оборонні кошти є, але їх не використати для виплат військовим

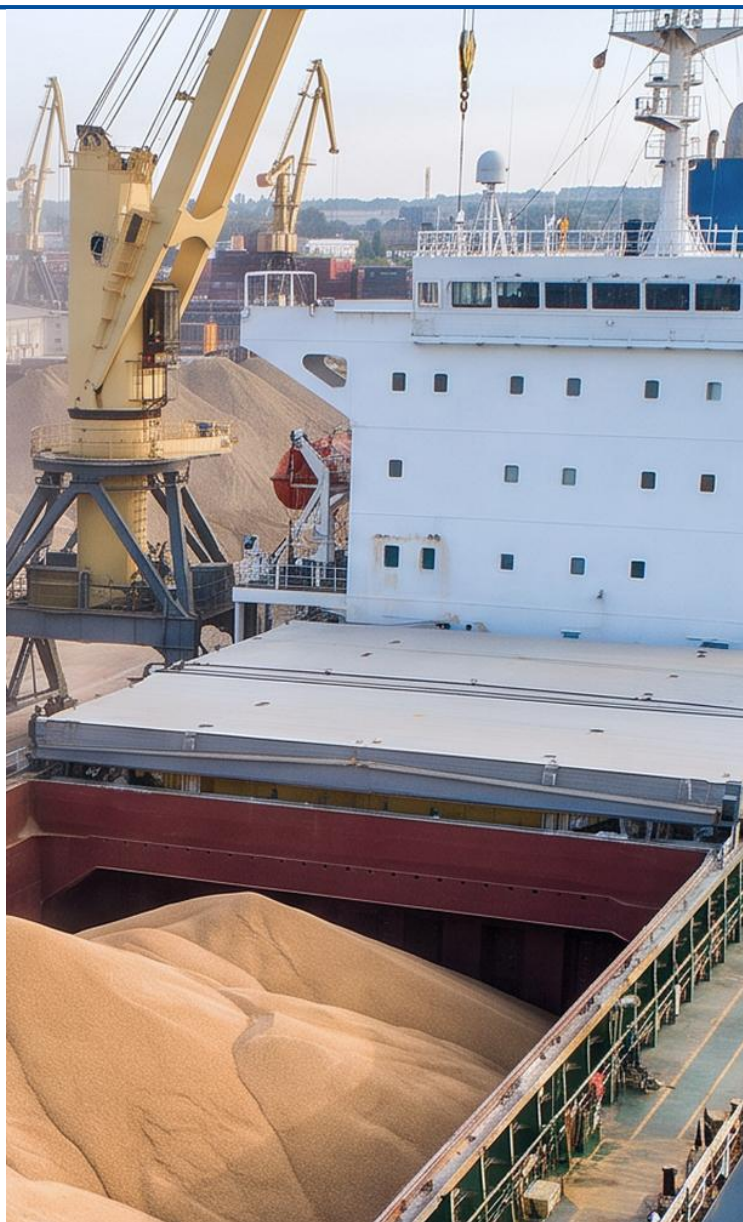
Кошти ЄС можна використовувати лише на озброєння, а внутрішнього фінансування бракує

Проблема фінансування має структурний характер. Різні джерела коштів не є взаємозамінними: фінансування, доступне для закупівель, не можна спрямувати на виплати військовим.

Реформу виплат запустили без визначеного джерела фінансування. Нова система виплат військовим, запроваджена постановою уряду №768 від 12 червня, потребує 108 млрд грн на червень-грудень 2026 року.

Джерела: Державна казначейська служба (звіт про виконання за січень–червень 2026 року), постанова КМУ № 768 від 12.06.2026, Європейська комісія, Регламент (ЄС) 2026/467. 17

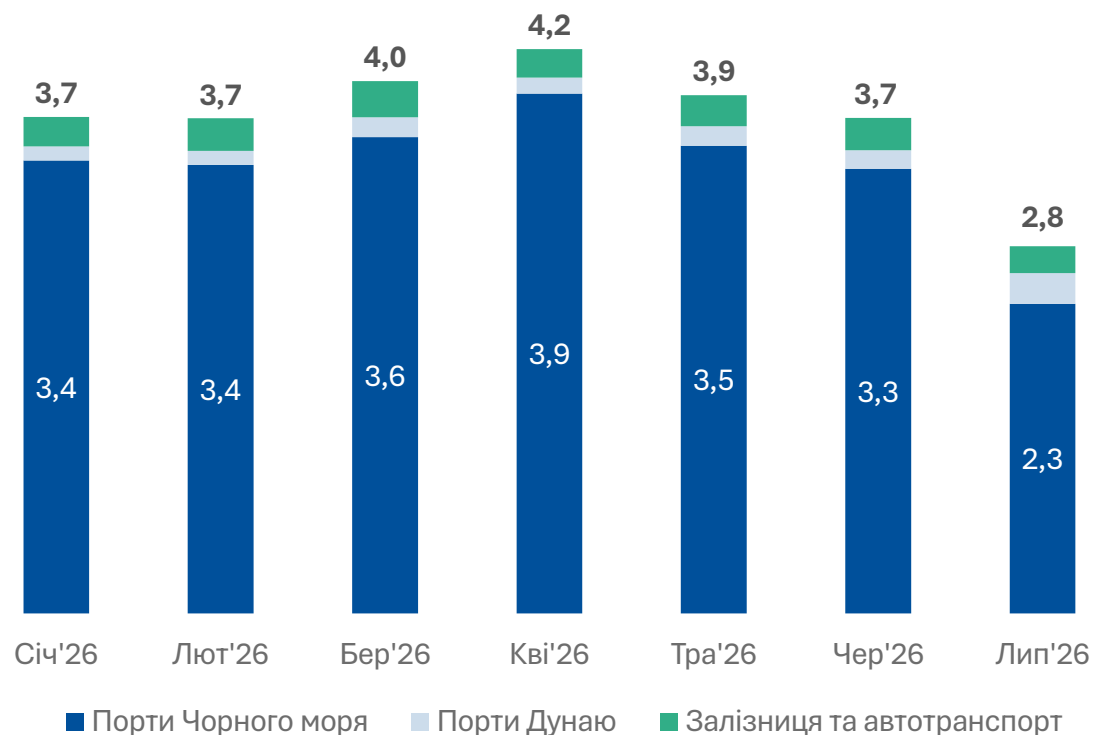

Спеціальна тема

У 2026 році втрати агроекспорту можуть сягнути 30 млн тонн

У липні експорт зерна скоротився на 1 млн тонн

Експорт зернових та олійних у 2026 році за видами транспорту, млн т

Джерело: оцінка Dragon Capital.

У І півріччі морські порти перевантажили 42,4 млн т вантажів, з яких близько 50% традиційно припадало на агропродовольчу продукцію. Через порти проходить близько 90% агропродовольчого експорту, 50% експорту сталі, 95% чавуну та 50% залізної руди. Вартість експорту у І півріччі становила \$12,5 млрд для агропродовольчої продукції, \$2,2 млрд — для металургії та \$0,9 млрд — для залізної руди. Порти також важливі для імпорту, зокрема контейнерних перевезень і постачання коксівного вугілля.

Тривала блокада портів спричинить втрати експорту, валютні коливання, падіння внутрішніх цін на експортні товари та вичерпання складських потужностей. Також зростуть логістичні витрати, скоротяться маржа та оборотний капітал, ускладняться посівні кампанії, відбудеться втрата частки ринку та зупиниться робота підприємств.

Розблокування портів підтримає економічну активність

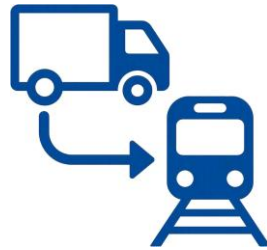
Можливі рішення потребують часу, озброєння, переговорів, коштів й міжнародної підтримки

**ВІЙСЬКОВЕ
ВИРІШЕННЯ**

**НОВИЙ ЗЕРНОВИЙ
КОРИДОР**

**АЛЬТЕРНАТИВНІ
МАРШРУТИ**

**ПІДТРИМКА
УРЯДУ**

**ПІДТРИМКА
ЄС**

Підсумки: Огляд економіки у серпні

- Стабільна ситуація в енергетиці, високий урожай і поліпшення ділових та споживчих настроїв підтримали економічну активність у липні.
- У липні інфляція знову прискорилася до 7,7% р/р, а НБУ підвищив облікову ставку до 15,5%.
- Виконання бюджету в липні відстало від плану: податкові надходження, запозичення й гранти були нижчими за ціль, як і видатки.
- Зупинка експорту через порти Великої Одеси та посилення російських обстрілів завдали українському бізнесу значних втрат.

Дякуємо!